



**QORTI TAL-MAGISTRATI
(GHAWDEX) GURISDIZZJONI SUPERJURI**

**MAGISTRAT DR.
PAUL COPPINI**

Seduta ta' l-10 ta' Ottubru, 2007

Citazzjoni Numru. 206/1995/1

Pawlu Mizzi kemm f'ismu proprju
u kif ukoll b'hala mandatarju tal-
imsifrin Doris Mizzi u Carmelina Mizzi ;

Frank Mizzi ;
Anthony Mizzi ;
Agatha Agius ;
Maria Assunta Grech ;
Josephine Camilleri ;
Antoinette Farrugia ;
Emma Hili ;

John Bosco Mizzi, u b'degriet tal-15 ta' Settembru, 2005 il-
gudizzju gie trasfuż f'isem Doreen armla ta' John Mizzi,
George Frank Mizzi, Natasha mart Massimo Apap, u
Anthony ilkoll aħwa Mizzi, minflok John Bosco Mizzi li miet
fil-mori tal-kawża .

VS

Reverendu Joseph Bezzina .

Il-Qorti ,

Rat iċ-ċitazzjoni li permezz tagħha l-atturi, wara li ppremettew :

Illi permezz ta' ktejjeb bl-isem *Forty More Legends from Gozo*, miktub u ppubblikat mill-konvenut, u speċifikament permezz tar-rakkont intitolat *The Robbery of the Archangel's Wings* riportata fil-paġna tlieta u għoxrin (23) ta' dan il-ktejjeb (fotokopja Dok A) il-konvenut bi ksur tal-Liġi, ta malafama lill-atturi u offenda l-memorja tal-mejjet ħuhom Gorg Mizzi, billi attribwielu imputazzjoni speċifiċi li jistgħu jwasslu għall-inġurja, nuqqas ta' reputazzjoni jew li jesponuh għar-redikolu jew għal disprezz tal-pubbliku, liema memorja ta' ħuhom l-atturi jridu jittutelaw skond il-Liġi, u dan bi ksur tal-Liġi .

Illi f'dan ir-rakkont, l-awtur jirreferi għall-att sagrilegu tas-serqa tal-ġwienan ta' San Mikiel li kienet saret mill-Knisja ta' San Gorg fis-sena elf disa' mija u erbgħa u ħamsin (1954) u jallega li "*the mastermind behind this theft*" kien "*the sacrilegious person*" li kien intlaqat minn ġwejnan (*madguard*) ta' karozza u miet bħala kastig . Senjatament fl-aħħar paragrafu ta' din l-istorja l-awtur jagħmel riferenza evidenti għall-istess Gorg Mizzi u jindikah bħala l-persuna responsabbli għas-serqa tal-ġwienan ta' San Mikiel fl-elf disa' mija u erbgħa u ħamsin (1954) .

Illi l-atturi huma ħut u l-eredi tal-imsemmi Gorg Mizzi u għalhekk oltre l-interess tagħhom proprju, f'dik il-kwalita' għandhom kull jedd jittutelaw ismu u ġieġu .

Talbu lill-konvenut jgħid għaliex m'għandhiex din il-Qorti :

1. Tiddikjara li l-artikolu stampat fil-ktejjeb fuq imsemmi bl-isem *Forty More Legends from Gozo*, u riprodott fid-dokument "A" hawn esebit jikkostitwixxi malafama fil-konfront tal-atturi .

2. Tiddikjara li l-konvenut ħati ta' din il-malafama .

Kopja Informali ta' Sentenza

3. Tillikwida l-kumpens dovut lill-atturi in linea ta' danni f'somma li ma teċċedix l-elf lira maltija (Lm1,000) minnhom sofferti in segwitu għal dina l-malafama .

4. Tikkundanna lill-konvenut l'ħallas lill-atturi l-ammont hekk likwidat kif fuq imsemmi .

Bl-ispejjeż inklużi dawk tal-mandat ta' inibizzjoni bin-numru 789/94 u bl-interess legali .

Il-konvenut imħarrek għas-subizzjoni li għaliha minn issa jinsab ingunt .

Rat id-dikjarazzjoni tal-fatti ta' l-atturi kkonfermata bil-ġurament ta' Frank Mizzi .

Rat in-nota ta' l-eċċezzjonijiet tal-konvenut li biha eċċepixxa illi ;

1. Illi preliminarjament fi kwalunkwe każ billi l-azzjoni intentata mill-atturi hija waħda personali u mhux trasmissibbli fl-eredi din l-azzjoni hija impropenibbli .

2. Illi t-talbiet attriċi huma nfondati fid-dritt u fil-fatt peress illi d-diskors ċitat fil-ktieb imsemmi ma jista' qatt jittieħed bħala li jirreferi għall-imsemmi George Mizzi .

Rat id-dikjarazzjoni tal-fatti ta' l-istess konvenut maħlufa minnu.

Rat il-verbal tagħha tas-6 ta' Mejju 2007 fejn ħalliet il-kawża għal-lum għas-sentenza finali .

Rat in-noti ta' l-osservazzjonijiet rispettivi tal-kontendenti .

Rat l-atti l-oħra tal-kawża .

Ikkunsidrat :

Illi l-kawża hija waħda għall-likwidazzjoni tal-kumpens dovut lill-atturi, in linea ta' danni kkaġunati minħabba allegata malafama li saret lill-memorja ta' ħuhom Gorg Mizzi, permezz ta' storja bl-isem : "The Robbery of the Archangel's Wings" miktuba mill-konvenut u publikata fi ktejjeb intitolat "Forty More Legends from Gozo" . L-atturi jsostnu illi l-pubblikazzjoni ta' din l-istorja hija libelluża għax tinvolvi r-rakkont ta' avveniment b'imputazzjonijiet li jidentifikaw lil ħuhom mejjet George Mizzi¹ .

Il-konvenut eċċepixxa preliminarjament illi din l-azzjoni, bħala waħda personali u mhux trasmissibbli fl-eredi, kienet improponibbli . Imma fis-sentenza preliminari tagħha tal-25 ta' Ottubru 2005, din il-Qorti kienet iddeċidiet illi : " ... *peress illi jirriżulta illi din il-kawża hija waħda magħmula taħt il-provvediment tal-liġi li jipprovdi illi kull reat jagħti wkoll dritt għall-azzjoni ċivili għad-danni, u mhux speċifikament taħt il-Liġi ta' l-Istampa, ir-restrizzjonijiet kontemplati f'dik il-liġi li ma tippermettix lill-eredi ta' persuna mejta li tfittex għad-danni morali f'każ ta' malafama lill-mejjet, ma humiex applikabbli wkoll għal kawża bħal dik preżenti.*" ²

Fil-mertu mbagħad eċċepixxa sempliċement illi '*d-diskors ċitat fil-ktieb imsemmi ma jista' qatt jittiehed bħala li jirreferi għall-imsemmi George Mizzi'* . Irriżulta pero' mill-provi illi l-incident tas-serqa tal-ġwienaf ta' l-istatwa ta' San Mikiel meqjuma fil-knisja ta' San Gorg f'Għawdex, tassew kienet seħħet fis-sena 1954, fl-okkażżjoni tal-festa ta' dan il-qaddis u meta kien imiss lill-banda Leone, affiljata mal-Katidral sabiex takkumpanja l-purċissjoni . Lejliet il-purċissjoni, il-ġwienaf u xi aċċessorji oħra ta' din l-istatwa kienu nsterqu minn nies li baqgħu mhux magħrufa u għalhekk il-purċissjoni ġiet sfrattata . Billi meta nstabu dawn il-ġwienaf ġew ritornati fuq truck ta' l-imsemmi George Mizzi, kien hemm min qala' x-xniegħa illi kien hu stess li kien wettaq dan l-att . Imbagħad din ix-xniegħa komplet tissaħħaf billi l-istess George Mizzi miet sentejn wara konsegwenza ta' incident stradali, meta

¹ Ara kopja fotostatika tal-pagna li fiha din l-istorja, esebita hħala Dok. A a fol. 5 tal-process .

² a fol. 104 - 5 tal-process .

ntlacat minn *mudguard* ta' truck . Ix-xhieda li kienu tressqu fil-kawża kriminali konnessa ma' dan il-każ, u li għaliha saret referenza fil-kawża preżenti, kollha kkonfermaw illi huma mill-ewwel fehmu illi r-referenza li kienet qed issir mill-konvenut, sew fil-programm televiżiv u anke fil-ktieb tiegħu, kienet għal George Mizzi, u għal hadd aktar . Dan għaliex, apparti li lkoll kienu mir-Rabat, u kellhom ċerta' eta', jiftakru illi dik il-ħabta ftit li xejn kienu jiġru incidenti stradali fatali f'Għawdex, u kien dan George Mizzi biss li kien miet b'daqqa ta' *mudguard* ta' truck, ftit taż-żmien wara l-każ ta' l-istatwa³ .

M'hemmx dubbju għalhekk illi r-referenza f'din l-hekk imsejha "leġġenda" li semma l-konvenut fil-ktejjeb in kwistjoni, kienet għall-mejjet George Mizzi, bl-implikazzjoni konsegwenzjali illi s-serqa tal-ġwienaf ta' l-istatwa ta' San Mikiel, kienet twettqet minnu, u dana mingħajr l-iċken ħjiel ta' prova . Għaldaqstant kienu ġustifikati l-atturi li fittxew li jirrimedjaw għal din il-malafama bil-proċeduri preżenti .

Jibqa' biss għalhekk sabiex jiġu kwantifikati d-danni . Il-konvenut isostni fin-nota ta' sottomissjonijiet tiegħu⁴ illi, ġialadarba l-atturi bl-ebda mod ma rnexxielhom jipprovaw li ġew ikkawżati danni materjali lilhom, it-talba għal-likwidazzjoni tad-danni ma tistax tirnexxi . Huwa jikkontendi illi fil-liġi tagħna d-danni morali huma permissibbli biss taħt il-Liġi ta' l-Istampa,⁵ u f'każ ta' ksur ta' wegħda ta' żwieġ . Madankollu ġie ribadit mill-qrati tagħna illi : "*Il-mezzi li l-liġi tuża sabiex tirrepara u tirristabilixxi d-dritt vjolentement spostat fuq il-baži tiegħu huma diversi ... Infatti ... min jonqos minn obbligazzjoni jiġi obligat jadempniha fil-forma speċifika jew jiġi kundannat għar-riparazzjoni tad-danni bħala surrogat reintegrattiv . Imma hemm ċerti fattijiet li huma rriperabbli bħal meta jkun hemm id-distinzjoni, il-għaliex hu loġiku u naturali li dak li jiġi distrutt ma jistax jerġa' jirritorna taħt l-*

³ ara depożizzjoni tar-Rev. Mons Salvatore Borg , Paul Cassar u Carmelo Schembri u oħrajn fl-atti tal-kawża "Pulizija vs Rev. Dr. J. Bezzina et." , kopja ta' liema tinsab annessa fl-atti ta' din il-kawża .

⁴ a fol. 144 – 156 .

⁵ Kap. 248 .

ebda forma . (Il-bniedem maqtul, l-unur tal-persuna kalunjata jew malafamata huma eżempju ta' fattijiet irreparabli)." ⁶ Hekk ukoll ġie konfermat illi : "*L-interess biex wieħed jaġixxi jista' jkun pekunarju u anke morali, purche' ġuridiku, jiġifieri korrispondenti għall-lezzjoni ta' veru dritt ; u għalhekk ittra mibgħuta lil persuna, li tilledi l-onorabilità ta' persuna oħra, tagħti lil dan ta' l-aħħar id-dritt li titlob il-protezzjoni tal-liġi biex tottjeni dikjarazzjoni mill-Qorti tal-falsità tal-kontenut ta' dik l-ittra; u dan avvolja l-persuna offiża ma tkux sofriet danni materjali.*" ⁷

A bażi ta' dawn il-prinċipji, il-Prim'Awla fil-kawża : "**Perit Joseph Boffa vs John A. Mizzi**" ġia ċċitata fis-sentenza preliminari tagħha tal-25 ta' Ottubru 2005, kienet illikwidat a favur ta' l-attur somma li hija stess iffissat *arbitrio boni viri* biex tagħmel tajjeb għall-ingurja li saret lil memorja ta' Sir Paul Boffa u l-ġieħ tiegħu, u lill-attur ibnu permezz ta' ittra li kienet ġiet ippubblikata fil-gažżetti mill-konvenut u li kienet attribwietlu fatti illi ma kienux minnhom⁸ . Din is-sentenza kienet ġiet ikkonfermata *in toto* mill-Qorti ta' l-Appell,⁹ u din il-Qorti ma tarax għalfejn m'għandhiex hija wkoll, f'ċirkostanzi jixxiebħu, fejn il-kawża saret ukoll mill-eredi tal-persuna mejta li dwarha saret il-malafama, taddotta l-istess raġunament sabiex tillikwida d-danni subiti mill-atturi b'mod simili .

Għaldaqstant u billi, bħal ma ġara f'dik il-kawża, jidher illi anke hawnhekk l-atturi aktar jinteressahom mir-riakkwist ta' ġieħ ħuhom mejjet milli minn riżarciment għal ħsara subita, u tenut kont illi l-ħsara kienet x'aktarx limitata biż-żmien li laħaq għadda minn dawn l-inċidenti u l-implikazzjonijiet purament parrokjali tagħhom, kif ukoll il-fatt li l-konvenut jidher illi malajr irrealizza bl-iżball tiegħu, għax fl-edizzjoni sussegwenti ta' dan il-ktejjeb, din l-istorja

⁶ Onor. Paul Boffa noe et vs Paul Zammit : Prim'Awla : 6.2.1950 vol. XXXIV p. II. p. 480

⁷ Lawrence Cachia Zammit et vs Carmelo Chetcuti A&CE : Prim'Awla : 8.11.1957 .

⁸ ara sentenza tal-21 ta' Ottubru 2002 per. Onor. Philip Sciberras .

⁹ ara sentenza tal-21 ta' Gunju 2005 per STO Vincent De Gaetano , Onor. Anton Depasquale, Onor. Albert Magri .

Kopja Informali ta' Sentenza

ma reġgħetx ħgiet riprodotta,¹⁰ somma ta' mitt lira maltija (Lm100) li qed tiffissa *ex aequo et bono* jidher illi għandha tkun adegwata għal dan il-fini .

Għal dawn il-motivi, tiddeċidi l-kawża billi, filwaqt illi tiċhad ukoll l-eċċezzjoni fuq il-mertu tal-konvenut, tilqa' t-talbiet attriċi u :

1. Tiddikjara illi l-artikolu stampat fil-ktejjeb "Forty More Legends from Gozo, imsemmi fiċ-ċitazzjoni u riprodott fid-Dokument A anness ma' l-istess ċitazzjoni, jikkostitwixxi malafama fil-konfront ta' l-atturi ;

2. tiddikjara lill-konvenut ħati ta' din il-malafama ;

3. tillikwida l-kumpens dovut lill-atturi in linea ta' danni in segwitu għal din il-malafama fis-somma ta' mitt lira maltija (Lm100) ; u

4. tikkundanna lill-konvenut sabiex iħallas lill-atturi l-ammont hekk likwidat .

Bl-ispejjeż, sew tas-sentenza preliminari tagħha tal-25 ta' Ottubru 2005 u dik preżenti, kontra l-istess konvenut .

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----

¹⁰ ara Dok. JB 1 a fol. 37 .